

[Type here]

РЕЦЕНЗИЯ

от професор професор, дфн Христо Николов Кафтанджиев, Софийски университет, Факултет по журналистика и масови комуникации, научна специалност 05.04.11 – общо и сравнително езиковедие

по отношение на научните трудове на професор, доктор Кристиан Банков за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в докторската програма „Семиотика“ на НБУ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Семиотика)

Рецензията ми трябва да даде отговор на следните въпроси:

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Научните трудове на професор Банков са по отношение на семиотиката и на нейните дигитални аспекти.

Без всякакво съмнение семиотиката е една от водещите хуманитарни науки и нейната роля нараства все повече с дигитализацията на комуникациите.

В научните трудове по семиотика на професор Банков централно място заемат дигиталните аспекти на масовите комуникации.

Това, без всякакво съмнение, е най-важната и ключова характеристика на съвременните комуникации.

Поради тези две причини предложените научни трудове на професор Банков са много значими и в научно, и в научно приложно отношение.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

[Type here]

Целите и задачите на дисертационния труд са формулирани точно и отговарят на изискванията за валидност и за надеждност.

3. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно и не повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на труда, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Кристиан Банков е разработил дисертационния си труд години след като е станал доктор.

Дисертационният труд не повтаря в никакъв случай труда, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, който е изцяло в областта на континенталната философия на езика от семиотична перспектива.

В материалите, които получих, има пет статии в това отношение:

- 2016. “Vistas for organized semiotics” (co-author Paul Cobley) in *Semiotica* 2016; 211: 9–18, De Gruyter Mouton, Berlin
- 2018. “Legendary brands and economic value: a semiotic approach” in *The American Journal of Semiotics*, 34.3-4 (2018), 273-291, doi: 10.5840/ajs201913142;
- 2019. “From Gold to Futurity: a Semiotic Overview on Trust, Legal Tender and Fiat Money” in Cheng Le and Marcel Danesi (eds.), *Social Semiotics*, Special Volume 29 ‘Legal Discourse analyses and their advances’, 336-350, doi: 10.1080/10350330.2019.1587833; ISSN: 1035-0330; eISSN:1470-1219
- 2021. “Lying as a transaction of value: explorations in semiosis and communication from a new perspective” in Drăgan, Nicolae-Sorin (ed) *Differences, Similarities and Meanings. The Interplay of Differences and Similarities in Communication and Semiotics*, Berlin: De Gruyter Mouton, 151-162. ISBN 978-3110658828.
- 2021 “Gastromaniac. How (Food) Influencers Create Trust” *Digital Age in Semiotics and Communication: Digital Gastromania*. Vol III 2020/2021, Sofia: NBU publishing house, 42-57. ISSN (Print) 2603-3585, ISSN (Online) 2603-3593
- 2021 „Face and Trust: A Semiotic Inquiry into Influencers, Money, and Amygdala“ *Sign Systems Studies* 49(3/4), 2021, 527-542

[Type here]

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Професор Банков познава отлично изследвания проблем.

Доказателство за това е цитираната литература, която е от авторитетни научни издателства и списания и от последните 20 години.

5. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

Професор Банков е цитирал коректно представителен брой авторитетни научни автори.

7. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Професор Банков подлага на критика съществуващи теоретични модели от преди дигиталната ера, приложени безкритично към съвременната култура и разработва нови, по-адекватни модели в някои от главите на книгата. Прави впечатление всеобхватния теоретичен подход, който не е оставил незасегната нито една от важните семиотични школи.

8. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Дисертационният труд на професор Банков не отговаря на стандартната структура на научно изследване, прилагащо утвърден теоретичен модел с емпирично доказуема хипотеза. Тук става въпрос за провеждани изследвания в областта на дигиталната култура в период от 12 години, като едва в края на този период е изведен теоретичен модел, който синтезира най-същественото от иначе разнородните прояви на анализираната материя. Това е доста стандартен подход в теоретичната семиотика, използван от водещите нейни представители (Еко, Лотман, Греймас, Барт и пр.)

[Type here]

9. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Научното изследване на професор Банков е оригинално. Същото се отнася напълно и по отношение на събирането и на анализирането на емпиричните данни.

Описание на приносите:

1. Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Научните трудове на професор Банков са водещи в областта на теоретичната семиотика и на дигиталната култура. Те са написани и на основата на някои от най-качествените и най-новите научни световни статии и световни книги в тези области.

2. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

а) Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

Важно е да се подчертае, че приносите са по отношение на цялостното развитие на семиотиката, а не само в българските ѝ научни аспекти.

1) Това е първата монография, изцяло посветена на семиотика на дигиталната култура

2) Трудът е изцяло интердисциплинарен, като освен обичайните близки до семиотиката изследвания на новите медии, културология, антропология, социология има и силно застъпени икономически концепции

3) Трудът предлага напълно оригинални визуализирани модели на а) типология на паричния знак, б) на икономическата стойност през покупателната способност на паричния знак, в) доразвит модел на

[Type here]

идентичността; г) на еволюция и деволуция на знака според историческите му употреби

4) Трудът предлага изчерпателна панорама на всички приноси в областта на дигиталната семиотика (визуализирани на карта), включващи всички основни традиции. Такъв опит до сега не е правен.

5) Трудът предлага изцяло нова семиотична трактовка на понятието за интерактивност, през съществена критика на текстуализма

6) Трудът предлага оригинална трактовка на модела на семиосферата на Лотман, приложен на дигиталната култура след възхода на Web 2.0, въведено е понятието „Платфосфера“

7) В труда се прилага по оригинален начин семиотичният подход за моделиране на стойността на биткойн, новият смисъл на понятието „джендър“ в българския език, футболното изживяване като медиатизиран продукт, и пр.

б) Дисертационният труд трябва да съдържа теоретични обобщения и решения на научни или научно-приложни проблеми, които представляват оригинален принос в науката.

Дисертационният труд съдържа немало и теоретични, и научно-приложни постановки, които са нови по отношение на семиотиката и представляват определен принос в развитието ѝ.

Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите

Всички тези приноси са лично дело на професор Кристиан Банков.

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът отразява напълно дисертационния труд.

[Type here]

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда.

1. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Голямата част от публикациите на професор Банков по отношение на дисертационния труд са отпечатани в западни списания и книги, които са индексирани в SCOPUS и в Web of Science.

Това е повече от красноречиво доказателство за високото научно качество на статиите и книгите на професор Банков.

Лични качества на автора (ако рецензентът го познава).

Познавам професор Банков от много години. Неговите научни трудове са важна част от развитието на академичната семиотика в Европа и в България (като важна част от европейското културно и научно пространство).

Професор Банков е и много талантлив академичен мениджър. Вероятно повече от 15 години той и екипът му организират много успешно септемврийската семиотична школа в Созопол.

Тази школа е най-важното академично събитие в България по отношение на семиотиката и едно от най-важните на Балканите и в Европа.

Професор Банков успя да организира отлично и световен конгрес по семиотика в рамките на Нов български университет. Този конгрес е отличен по отношение на имиджа на българската наука, както и по отношение на имиджа на Нов български университет.

Професор Банков от години ръководи и Семиотичния център на Нов български университет. Благодарение на този Център много бакалаври, магистри и докторанти на Нов български университет получават прекрасно образование в областта на семиотиката.

Професор Кристиан Банков чете лекции по семиотика в редица световни университети и научни конференции. Това е красноречиво

[Type here]

доказателство за знанията и авторитета на професор Банков като семиотик.

Мнения, препоръки и бележки.

Докторантският труд е написан много качествено и нямам никакви особени забележки.

Вероятно професор Банков ще доразвие с следващите си научни трудове – статии и книги.

Професор Банков е пристрастен футболен запаянко. На негово място бих предложил футбола като основна тема за някоя от бъдещите семиотични конференции в Созопол. Също бих написал и научна книга за футбола от гледна точка на семиотиката.

Много важна тема в момента, а и в бъдеще е тази по отношение на Изкуствения интелект. Тази тема определено си заслужава семиотичните интерпретации и професор Банков може да напише важен семиотичен труд и в тази област.

Заклучение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд.

На основата на научните трудове на професор Банков и на нещата, които написах в рецензията, категорично гласувам на професор доктор Кристиан Банков да бъде присъдена научната степен „доктор на науките“ в докторската програма „Семиотика“ на НБУ. Надявам се и останалите членове на Комисията да гласуват по същия начин.

Дата 16.10.2023

Подпис:

